

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm:
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
"___" _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 6004002 -"Biznesin idarə edilməsi", 6004007 - "Menecment", 6004005 - "Maliyyə", 6004006 - "Marketinq", 6004004-"İqtisadiyyat", 6004008- "Mühasibat "

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "İqtisadiyyata giriş" (İşçi tədris proqramı: kafedranın 22 dekabr 2025-ci il tarixli 04 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir).

Fənnin kodu: İPF-B01

Tədris ili: I (2025-2026). Semestr: II

Tədris yükü cəmi: 60 saat. Auditoriya yükü 20 saat - (10 s. mühazirə, 10 s.məşğələ)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan

AKTS üzrə kredit: 6

II. Müəllim haqqında məlumat:

Fənni tədris edən müəllimin adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: *m. Mirzəzadə Barat İsmayıl*

Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II-V günlər: saat 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı: baratmirzəzadə24@gmail.com

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki materiallar:

Əsas

1.O.Səmədova. "İqtisadiyyata giriş". Dərslik. Mingəçevir, 2018

2.F.Rəsulov, "İqtisadiyyatın əsasları". Bakı 2004

Əlavə

3.Mahfi Eğilmez. "Örneklerle kolay ekonomi". 2014.

4.M.Dikkaya, D.Özyakışır. "Ekonominin temelleri". Ankara-2018.

5.N.Q.Menkyu. "Ekonomiğin prinsipleri". Dərslik. Bakı, 2009

6.M.X.Meybullayev. "İqtisadi təlimlər tarixi". Bakı-2006

IV. Prerekvizitlər: Bu fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Karyera planlaması" fənninin tədrisi zəruridir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "İnsan resurslarının idarə edilməsi", "Biznesin əsasları", "Maliyyə bazarları", "Biznes hüququ", "Marketinq" və "İnkişaf iqtisadiyyatı" kimi fənlərin tədrisi nəzərdə tutulmuşdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu kursda sadə seçim ideyasından başlayaraq, alternativ dəyər, ticarətin faydaları, bazarların işləmə mexanizminə qədər iqtisadi nəzəriyyənin bir çox mövzuları üzrə təməl biliklər verilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Kurs, iqtisad elminin mahiyyəti, iqtisadçı kimi düşünmə tərzini, ticarət və onun faydaları, bazarların işləmə mexanizmi, vergi sisteminin əsasları kimi mövzuları özündə birləşdirir. Kursun əsas məqsədi tələbələrə iqtisadi təhlilin əsas anlayışlarını və alətlərini öyrətməkdir. Ümumi olaraq, tələbələrdə real dünyanın problemlərinə "iqtisadi" yanaşma bacarığının formalaşdırılmasıdır.

VII. Davamiyyətə qoyulan tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

Qiymətləndirmə meyarları aşağıdakılardan ibarətdir:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı **17 baldan** az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan gösrəriciləri semestr dövründə tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B

3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

Yekun qiymət qeyri-kafi olan tələbə kursu bitirməmiş sayılır və onu növbəti ildə həmin fənn üzrə dərslərdə iştirak etmək şərti ilə yenidən verməlidir.

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqdim planı: Mühazirə 10 saat, Cəmi 10 saat.

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə	
		Saat	Tarix
1.	<p>Mövzu 1. İqtisad elminə giriş: təməl anlayış və kateqoriyalar. İqtisad elminin predmeti, metodu və metodologiyası. İqtisadi tələbatlar və resurslar</p> <p><i>Plan:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İqtisadiyyat və iqtisad elmi 2. İqtisadi seçim və alternativ xərclər. İstehsal imkanları əyrisi 3. İqtisad elminin əsas prinsipləri və ümumbəşəri qanunları 4. İqtisad elminin predmeti və tədqiqat obyektı 5. İqtisad elminin təşəkkülü və inkişaf mərhələləri 6. İqtisadi proseslərin tədqiqat metodları və metodologiyası 7. İqtisad elminin digər elmlərlə əlaqəsi 8. İqtisadi resurslar və onların növləri 9. İqtisadi ehtiyac və tələbatlar 10. Resursların məhdudluğu və tələbatların sonsuzluğu qanunu 	2	
2.	<p>Mövzu 2. İqtisadi sistem. İqtisadi institutlar və mülkiyyət. Bazar iqtisadiyyatının genetik əsasları</p> <p><i>Plan:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İqtisadi sistem və onun təsnifləşdirilməsi meyarları 2. İqtisadi sistemlərin əsas problemləri 3. Azad bazar və planlı bazar sistemi 4. Tənzimlənən (qarıışıq) bazar iqtisadi sisteminin modelləri 5. Ənənəvi və alternativ iqtisadi sistemlər 6. İqtisadiyyatda institutların rolu. Transaksiya xərcləri 7. Mülkiyyət kateqoriyası və onun məzmunu 8. Mülkiyyətin tipləri, formaları və onların reallaşması 9. İctimai təsərrüfatın əsas formaları: natural və əmtəə təsərrüfatı 10. Bazarın meydana gəlməsinin tarixi şərtləri 11. Əmtəə və nemət. Əmtəənin dəyəri və onun xassələri 	2	

3.	<p>Mövzu 3. Bazar mexanizmi: tələb, təklif, rəqabət və qiymət. Bazar iqtisadiyyatı subyektlərinin ümumi xarakteristikası</p> <p><i>Plan:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tələb və təklif qanunu 2. Bazarda qiymətin əmələ gəlməsi və ona təsir edən amillər 3. Bazar iqtisadiyyatında rəqabət 4. İqtisadiyyatda inhisarçılıq və oliqopoliya 5. Bazar subyektləri: ev təsərrüfatı, firma və dövlət 6. Bazar iqtisadiyyatında ev təsərrüfatı və onun funksiyaları 7. Firmanın təşkilati-hüquqi və təşkilati-iqtisadi formaları 8. Firmanın maliyyəsi. İstehsal xərcləri, gəlir və mənfəət 9. Bazar təsərrüfat fəaliyyətinin əsas formaları 	2	
4.	<p>Mövzu 4. Makroiqtisadi göstəricilər sistemi. İqtisadi artım və inkişaf. Makroiqtisadi qeyri-sabitlik: işsizlik və inflyasiya</p> <p><i>Plan:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Makroiqtisadi göstəricilər. Ümumi Milli Məhsul (ÜMM). Ümumi Daxili Məhsul (ÜDM) 2. İqtisadi artım, amilləri və tipləri 3. İqtisadi inkişaf və onun meyarları 4. Həyat səviyyəsi, yoxsulluq və rifahın ölçülməsi 5. İqtisadiyyatın tsiklik xüsusiyyəti və tsiklin mərhələləri 6. İşsizlik, formaları və təbii səviyyəsi 7. İşsizliyin səbəbləri və sosial-iqtisadi nəticələri 8. İnflyasiya, növləri və ölçülmə üsulları 9. İnflyasiyanın səbəbləri və sosial-iqtisadi nəticələri 	2	
5.	<p>Mövzu 5. Dövlət və iqtisadiyyat. Maliyyə və pul-kredit sistemi. Dünya təsərrüfatı və beynəlxalq iqtisadi münasibətlər</p> <p><i>Plan:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dövlətin iqtisadi vəzifələri və funksiyaları 2. Dövlət maliyyəsi. Bütçə gəlirləri və xərcləri 3. Pul kütləsi və pul bazarı 4. Müasir bank sistemi: mərkəzi bank və kommersiya bankları 5. Dünya təsərrüfatının formalaşması və inkişaf mərhələləri 6. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin formaları 7. Xarici ticarət və onun tənzimlənməsi 8. Valyuta məzənnəsi və valyuta siyasəti 9. Qloballaşma, onun müsbət və mənfi cəhətləri 10. Qlobal iqtisadi problemlər 	2	
	Cəmi:	10	

XI.Fənn üzrə tələblər: Tələbə müxtəlif iqtisadi anlayışlar, terminlər və proseslər barədə ilkin fikirləri bilməlidir. Həmçinin, iqtisadi nəzəriyyənin "Mikroiqtisadiyyat" və "Makroiqtisadiyyat" bölmələrinin, həmçinin də digər sahəvi və konkret funksional iqtisad elmlərinin tədrisinə hazırlıq məqsədilə bir çox iqtisadi termin, kateqoriya və qanunlar tələbələr tərəfindən daha yaxşı dərk olunmalıdır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri: Kursu uğurla tamamlayan tələbələr sonda aşağıdakı bacarıqlara yiyələnəcəklər:

- Bazar iqtisadi anlayışları və onların qarşılıqlı əlaqəsini, iqtisadi subyektlərin davranış prinsiplərini öyrənilməsi;
- İqtisadiyyatda bazar mexanizminin rolu haqqında təsəvvürə malik olacaq, iqtisadi hadisə və prosesləri məzmun və formal təhlilinin ilkin vərdişlərini öyrədilməsi;
- İqtisadiyyatda baş verən prosesləri başa düşmək üçün nəzəri bazaya malik biliklərin verilməsi;
- Bazar mexanizminin əsas elementləri olan tələb, təklif, qiymət və rəqabət, onların qarşılıqlı əlaqəsini;
- Bazar iqtisadiyyatının fəaliyyət qanunauyğunluqlarını;
- İqtisadi subyektlərin qərarların qəbul etmə mexanizmini.

XIII.Tələbələrin fənn haqqında fikirlərinin öyrənilməsi : -----

XIV: Kollokvium sualları:

1. İqtisadi seçim və alternativ xərclər. İstehsal imkanları əyrisi
2. İqtisad elminin təşəkkülü və inkişaf mərhələləri
3. İqtisad elminin digər elmlərlə əlaqəsi
4. İqtisadi resurslar və onların növləri
5. İqtisadi ehtiyac və tələbatlar
6. İqtisadi sistem və onun təsnifləşdirilməsi meyarları
7. Azad bazar və planlı bazar sistemi
8. Tənzimlənən (qarışıq) bazar iqtisadi sisteminin modelləri
9. Mülkiyyət kateqoriyası və onun məzmunu
10. Tələb və təklif qanunu

XV. İmtahan sualları:

1. İqtisadi seçim və alternativ xərclər. İstehsal imkanları əyrisi
2. İqtisad elminin təşəkkülü və inkişaf mərhələləri
3. İqtisad elminin digər elmlərlə əlaqəsi
4. İqtisadi resurslar və onların növləri
5. İqtisadi ehtiyac və tələbatlar
6. Resursların məhdudluğu və tələbatların sonsuzluğu qanunu
7. İqtisadi sistem və onun təsnifləşdirilməsi meyarları
8. Azad bazar və planlı bazar sistemi
9. Tənzimlənən (qarışıq) bazar iqtisadi sisteminin modelləri

10. Ənənəvi və alternativ iqtisadi sistemlər
11. İqtisadiyyatda institutların rolu. Transaksiya xərcləri
12. Mülkiyyət kateqoriyası və onun məzmunu
13. İctimai təsərrüfatın əsas formaları: natural və əmtəə təsərrüfatı
14. Bazarın meydana gəlməsinin tarixi şərtləri
15. Əmtəə və nemət. Əmtəənin dəyəri və onun xassələri
16. Tələb və təklif qanunu
17. Bazarda qiymətin əmələ gəlməsi və ona təsir edən amillər
18. Bazar iqtisadiyyatında rəqabət
19. İqtisadiyyatda inhisarçılıq və oliqopoliya
20. Bazar subyektləri: ev təsərrüfatı, firma və dövlət
21. Bazar iqtisadiyyatında ev təsərrüfatı və onun funksiyaları
22. Firmanın maliyyəsi. İstehsal xərcləri, gəlir və mənfəət
23. İqtisadi artım, amilləri və tipləri
24. Həyat səviyyəsi, yoxsulluq və rifahın ölçülməsi
25. İqtisadiyyatın tsiklik xüsusiyyəti və tsiklin mərhələləri
26. İşsizlik, formaları və təbii səviyyəsi
27. İşsizliyin səbəbləri və sosial-iqtisadi nəticələri
28. İnflyasiya, növləri və ölçülmə üsulları
29. Dövlətin iqtisadi vəzifələri və funksiyaları
30. Dövlət maliyyəsi. Büdcə gəlirləri və xərcləri
31. Müasir bank sistemi: mərkəzi bank və kommersiya bankları
32. Dünya təsərrüfatının formalaşması və inkişaf mərhələləri
33. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlərin formaları
34. Xarici ticarət və onun tənzimlənməsi
35. Qloballaşma, onun müsbət və mənfi cəhətləri

"İqtisadiyyata giriş" fənninin sillabusu 6004002 - "Biznesin idarə edilməsi", 6004007 - "Menecment", 6004005 - "Maliyyə", 6004006 - "Marketing", 6004004-"İqtisadiyyat", 6004008-"Mühasibat " ixtisasları üzrə tədris planı və işçi tədris proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur (22 dekabr 2025-ci il tarixli, protokol №4).

Kafedra müdiri v.i.e. :

Fənn müəllimi:

dos. G.T.Əliyeva

müə. B.İ.Mirzəzadə